

Buletin informativ

CU ACTUALITĂȚI JURIDICE ȘI REGULATORII PENTRU ÎNTREPRINDERI MICRO, MICI ȘI MIJLOCII

**Pregătit de BERD cu suport din
partea B.A.A. Gladei și Partenerii**

A doua jumătate a anului 2023 a adus mai multe noutăți bune, datorită cărora începutul anului 2024 începe să prindă culori și vine cu noi oportunități pentru întreprinderile micro, mici și mijlocii („IMM”). Sectorul economic al Republicii Moldova a fost resuscitat cu ajutorul suportului financiar oferit de Uniunea Europeană și statele membre și continuă să fie pus pe picioare de către IMM-uri. Această concepție se nuanțează și este îmbucurător că tot mai multe autorități recunosc că IMM-urile reprezintă pilonul dezvoltării economice a Republicii Moldova.

I. Facilitarea investițiilor continue

Codul fiscal, vine cu noutăți îmbucurătoare pentru IMM-uri, precum:

S-a introdus reglementarea nouă aferentă amânării achitării impozitului pe venit pentru IMM-uri, pe perioada neachitării plăților sub formă de dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote părți, din profitul obținut în perioadele fiscale 2023-2025 inclusiv.

Pentru aplicarea cotei 0% a impozitului pe venit, contribuabilul urmează să prezinte până la 25 martie declarația anuală cu privire la impozitul pe venit pentru perioadele 2023-2025 și, concomitent, să indice opțiunea de aplicare a cotei 0% pentru impozitul pe venit.

În cazul în care la prezentarea primei declarații cu privire la impozitul pe venit pentru perioadele fiscale 2023-2025 contribuabilul va selecta opțiunea de a achita impozitul pe venit în modul general stabilit, ulterior acesta nu va putea solicita ca pentru darea respectivă să achite impozitul pe venit la cota 0%, chiar dacă va prezenta dare de seamă fiscală corectată pentru perioadele fiscale 2023-2025.

II. Dinamizarea procesului de digitalizare

- La 21 noiembrie 2023, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și guvernul italian au anunțat un parteneriat consolidat pentru a sprijini IMM-urile din Moldova. Un fond de 500.000 de euro va fi dedicat stimulării digitalizării, deblocării oportunităților de finanțare și creșterii competitivității în rândul IMM-urilor. Obținerea finanțării și asistenței este posibilă prin intermediul Programului BERD – Star Venture, care va oferi consultanță, mentorat dedicat și acces la finanțare pentru start-up-urile inovatoare și de înaltă tehnologie, sprijinindu-le în extinderea afacerilor. Aplicațiile pot fi depuse aici.

Astfel, IMM-urile, inclusiv întreprinderile conduse de tineri și start-up-urile inovatoare, vor beneficia de sprijin consultativ specific, expertiză, cursuri de instruire și acces la finanțare. Programul va facilita accesul la diverse surse de finanțare, contribuind la depășirea provocărilor economice și la consolidarea rezilienței. Inițiativa se aliniază la noua Strategie de țară a BERD pentru Moldova 2023-28, care vizează construirea unui sector privat

competitiv, favorabil incluziunii și bine guvernat, stimulând inovarea și antreprenoriatul. Informații detaliate privind criteriile de eligibilitate, procedurile de aplicare și termenele limită vor fi disponibile în curând pe site-ul web al BERD și al Guvernului Republicii Moldova.

- Agenții economice pot afla online statutul întreprinderii pe portalul Biroului Național de Statistică, și anume, atribuirea acestuia la una din următoarele categorii: (i) întreprindere mare; (ii) întreprindere mijlocie; (iii) întreprindere mică; (iv) întreprindere micro.

Serviciul pentru vizualizarea statutului întreprinderii este disponibil în aplicația „[Vizualizează situațiile financiare](#)” care, de asemenea, oferă informații despre:

- statutul întreprinderii (mare, mijlocie, mică, micro);
- principalii indicatori din situațiile financiare ale întreprinderii (ex.: (i) situația de profit și pierdere;

veniturile din vânzări, costul vânzărilor, profitul brut; (ii) bilanțul la sfârșitul perioadei de gestiune: imobilizările corporale/necorporale, creanțele curente, numerarul, datoriile curente etc.);

- numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune;

- genul principal de activitate ale întreprinderii conform Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM-2).

Atribuirea statutului întreprinderilor se face în conformitate cu criteriile prevăzute în art. 5 ale [Legii cu privire la întreprinderile mici și mijlocii nr.179/2016](#) în baza datelor din situațiile financiare prezentate de entitate în adresa Biroului Național de Statistică.

Pentru a examina indicatorii disponibili în aplicație este necesar de a parcurge următorii pași:

1. Introduceți codul IDNO sau CUIIO (cod unic de identificare a întreprinderilor și organizațiilor);
2. Selectați anul raportării;
3. Introduceți codul generat din imagine (se introduce unul nou pentru fiecare căutare);
4. Tastați butonul Identificare;
5. Rândul „Statutul IMM” îl găsiți la sfârșitul tabelului

III. Planuri mari pentru întreprinderi mici

La inițiativa Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Guvernul a aprobat un [acord](#) de împrumut cu Bank Gospodarstwa Krajowego din Polonia (BGK). În baza Acordului se oferă un împrumut de 5 milioane de Euro pentru susținerea dezvoltării sustenabile a IMM-urilor, prin intermediul Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului („ODA”). De menționat că, din 12 ianuarie a intrat în vigoare Legea nr. 441/2023 pentru ratificarea acordului.

Acordul prevede contractarea împrumutului pe un termen de 7 ani, cu o perioadă de grație de 12 luni.

Împrumutul va fi debursat în două tranșe: tranșa 1 – în valoare de 2 milioane de euro – în trimestrul I al anului 2024, iar tranșa 2 – în valoare de 3 milioane de euro – în trimestrul II al anului viitor.

Guvernul este orientat spre sprijinirea IMM-urilor și consideră acest acord un pas important pentru a le oferi resursele necesare pentru a prospera și a contribui la creșterea economică a țării. Astfel, IMM-urile vor deveni mai competitive și vor putea finanța proiecte investiționale în domeniul eficienței energetice, tranziției la energia verde și măsurilor de adaptare la schimbările

climatice. Aceste investiții vor contribui la creșterea competitivității IMM-urilor, la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și la crearea de noi locuri de muncă.

Beneficiile acordului pentru IMM-uri includ acces la resurse financiare pe termen lung, la costuri reduse, posibilitatea de a finanța proiecte investiționale importante, contribuție la creșterea competitivității și a sustenabilității. Acest acord nu presupune cheltuieli din bugetul de stat, iar rata fixă a dobânzii pentru Republica Moldova constituie 0.5% anual.

IV. Lansarea noilor programe de finanțare

- [Programul „Femei în afaceri”](#) – orientat spre reducerea inegalității de gen în afaceri. Scopul Programului este oferirea suportului financiar și non-financiar prin acordarea granturilor pentru investiții și servicii relevante pentru dezvoltarea afacerilor de către femei. Conform datelor Biroului Național de Statistică, mai multe femei (90,3%) decât bărbați (82,3%) conduc întreprinderi micro și sunt prezente, în special, în domenii precum comerțul cu amănuntul, servicii și HoReCa. Totodată, femeile reușesc să dezvolte mai rapid afacerile.

Programul cuprinde 2 filiere: finanțarea pentru inițierea afacerilor – cu un sprijin financiar nerambursabil în sumă de până la 200 de mii lei, cât și pentru afacerile noi create, care se află în dezvoltare – de până la 600 mii de lei. Programul include „pachetul e-comerț”, care prevede măsuri de sprijin pentru dezvoltarea comerțului electronic în valoare de 30 de mii de lei - pentru afacerile debutante și 50 de mii de lei - pentru întreprinderile în dezvoltare. Beneficiarele Programului vor avea acces la un set de măsuri care prevăd îmbunătățirea abilităților manageriale ale antreprenorilor prin facilitarea accesului la informație, instruire, consultanță și mentorat. Programul include și acțiuni privind promovarea imaginii femeii antreprenoare în societate și consolidarea comunităților de femei-antreprenoare din țara noastră.

- [Garanții de Portofoliu](#) - accesul la credite a întreprinderile mici și mijlocii va fi mai facil și mai rapid. Fondul de Garantare a Creditelor (FGC) din gestiunea ODA a lansat, la data de 27 octombrie 2023, cu sprijinul Băncii Mondiale, un nou mecanism de garantare a creditelor, care oferă mai multe beneficii atât instituțiilor financiare, cât și beneficiarilor de credite. Implementarea garanțiilor de portofolii și capitalizarea suplimentară a Fondului de Garantare a Creditelor cu 187 milioane lei va dubla capacitatea de garantare a ODA, va spori accesul la finanțare pentru încă cel puțin 900 de întreprinderi, contribuind în mod direct la

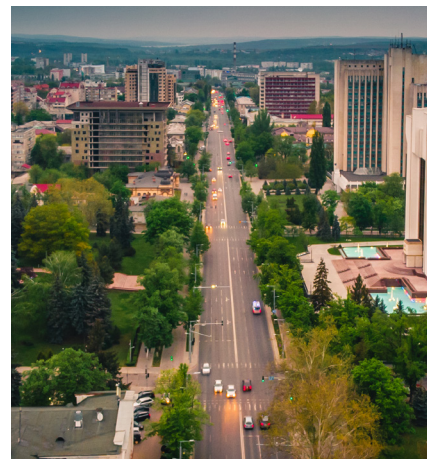
dezvoltarea economică a țării și la creșterea veniturilor în Bugetul Public Național. Lansarea noului mecanism de garantare a fost făcută în cadrul evenimentului: acces la finanțare prin garanții de portofoliu – evoluție și inovații.

- [Proiectul Facilitarea Dezvoltării IMM-urilor](#) din Republica Moldova va fi finanțat de Guvernul Republicii Federale Germania în vederea susținerii Republicii Moldova în eforturile sale de a promova dezvoltarea economică durabilă. Proiectul va avea o durată de 3 ani și prevede oferirea unui grant de 10,7 milioane euro ca parte a Pactului de stabilitate pentru Europa de Sud-Est, în scopul îmbunătățirii accesului la finanțare a IMM-urilor, în calitatea lor de promotor al creșterii economice și creării de locuri de muncă.

Conform discuțiilor, grantul va fi utilizat exclusiv pentru refinanțarea împrumuturilor investiționale acordate IMM-urilor, prin intermediul Fondului pentru Antreprenoriat și Creștere Economică (FACEM), gestionat de ODA.

- [Programului Guvernului - „373”](#), aprobat prin [Hotărârea Guvernului nr. 351/2023](#), pentru care au fost stabilite următoarele rate de referință pentru perioada 01 ianuarie – 30 iunie 2024 inclusiv:

- 4,38% anual pentru creditele acordate în monedă națională;
- 1,88% anual pentru creditele acordate în valută străină.

[Rata de referință](#) este calculată ca rata medie ponderată a dobânzilor la depozitele noi atrase cu termenul de la 6 la 12 luni, total pe sectorul bancar. Rata de referință este flotantă și se publică pe pagina web oficială a ODA o dată la 6 luni. Rata este compensată de către stat prin intermediul Fondului pentru antreprenoriat și creștere economică (FACEM) din cadrul ODA.

- Programele „Start pentru tineri”, „PARE 1+2”, „Retehnologizare și eficiență energetică a întreprinderilor mici și mijlocii”, dar și altele lansate anul trecut, rămân valabile. Pentru detalii, accesați: <https://www.oda.md/ro/>.
- [Programul de sprijin al IMM-urilor pentru sporirea eficienței energetice](#) lansat de USAID în parteneriat cu Ambasada Marii Britanii la Chișinău, prin intermediul Proiectului Securitatea Energetică a Republicii Moldova. Scopul programului e să ajute IMM-urile să facă economii la factura pentru energie electrică și să reducă costurile, prin beneficierea de granturi în valoare de până la 30.000 dolari SUA pentru implementarea proiectelor de sporire a eficienței energetice.

Granturile pot fi utilizate exclusiv pentru acoperirea costurilor aferente procurării de echipamente moderne și eficiente din punct de vedere energetic precum: pompe de căldură, cazane de gaz natural cu condensare de înaltă eficiență, echipamente tehnologice aferente producției de bunuri și eficiente din punct de vedere tehnologic, colectoare solare pentru apă caldă etc. Grăbiți-vă, data limită pentru depunerea cererilor este 29 martie 2024.

Interviu

Natalia Blanari

Natalia Blanari și-a început cariera în finanțe și bănci, însă, pe parcurs, și-a deschis propria afacere - Cartego, pe care o dezvoltă astăzi pe piețele din Republica Moldova, România și Georgia. Are în spate o experiență de 10 ani în afaceri și 2 afaceri de succes, în care nu mai este implicată, dar care există și astăzi pe piață, fapt care îi dă încredere și motivație să continue calea antreprenorială.

Cartego cuprinde 4 direcții: Librărie, Galerie de Artă, Editură și distribuirea resurselor de învățare a limbii engleze de la Cambridge University Press. Din 2023 și-a extins afacerea în România, cărțile editurii Cartego găsindu-se acum în librăriile din toată țara, atât online cât și offline. Compania din Georgia se ocupă de distribuirea resurselor de învățare a limbii engleze de la Cambridge University în cele mai mari și moderne școli de limbi străine.

O afacere în domeniul artei și a literaturii are misiunea de a susține și promova artiștii locali și autorii contemporani. Investiția în aceste talente nu este doar o investiție în viitorul lor, ci și în viitorul artei în sine. Fiecare pată de culoare, fiecare sculptură și fiecare vers a lor are potențialul de a modela cultura și societatea noastră, aducând valoare țării la nivel internațional.

Cât de mult timp și resurse implică afacerea ta?

Lucrez umăr la umăr cu echipa mea, iar atunci când nu mă ocup de sarcinile operaționale de facto – mă gândesc cum aș putea să optimizez procesele și să extind proiectele. Astfel, încerc să mențin echilibrul între familie, afacere și timp personal. În ceea ce ține de resurse, Cartego se dezvoltă din resursele proprii, dar pe partea de editură avem și câteva contracte cu investitori mici. În ultimul an am reușit să obținem și suport financiar de la stat pentru extindere.

Cine sunt modelele tale de business?

Mă regăsesc mai mult în modelele afacerilor din Vest, fără a avea un model fix. În general, eu urmăresc tendințele, strategiile lor, fac cursuri, cum ar fi cel de la Berkeley și încerc să aplic teoria aceasta în practică. În esență, studiile, experiența de lucru și cea în administrarea afacerilor mi-au format baza, care îmi permite astăzi să dezvolt o afacere într-un domeniu provocator, în special în Republica Moldova.

Care este cel mai bun sfat de business pe care l-ai primit?

Nu aș putea spune că este neapărat un sfat de business, dar este un lucru pe care mi l-a spus managerul meu, pe timpurile când lucram în finanțe și bănci la București. Sună în felul următor „Lucrurile făcute corect, vor aduce rezultate întotdeauna.” Deși au trecut peste 12 ani din acel moment, această frază a devenit un soi de motto-u al meu, cu care rezonoz și astăzi.

Care a fost susținerea din partea statului pentru dezvoltarea afacerii? Ați beneficiat de careva programe de finanțare?

Am aplicat pentru granturile și programele disponibile încă din primul an, când abia am pornit afacerea, însă suport și susținere am primit abia în al șaselea an de activitate. Mă informez constant despre programele și granturile pe care le oferă statul pentru afacerile mici și nu ratăm nicio oportunitate. Am colaborat cu Ministerul Culturii, cu ANTRIM pe partea de promovare a cărților de la autorii locali la Târgul de Carte din Frankfurt – cel mai mare târg din Europa.

Am participat în programul de Transformare Digitală de la ODA, unde am primit finanțare, iar acum suntem în plin proces de integrare a unui nou sistem complet digitalizat de gestionare a librăriei și galeriei de artă. De asemenea, am participat în programul 373, care le oferă afacerilor mici oportunitatea de a accesa credite accesibile pe termen lung pentru investiții.

Dacă ai putea face totul din nou, ce ai face diferit?

Eu am un exercițiu pe care îmi place să îl fac deseori: „Dacă aș fi miliardară, cu ce m-aș ocupa?”

Răspunsul este de fiecare dată același – aș edita cărți și aș vinde artă. Evident că la alt nivel și nu doar în Moldova, dar în toate țările lumii.

Și ca să răspund la întrebare, nu aș face nimic diferit. Toate deciziile și experiențele pe care le am trăit, nu au făcut decât să contribuie la rezultatele excelente pe care le am.

Acest buletin informativ a fost pregătit de BERD cu suport din partea B.A.A. Gladei și Partenerii. Conținutul are doar scop informativ general și nu reflectă punctele de vedere ale BERD. Buletinul informativ nu substituie o consultație juridică, iar autorul nu-și asumă răspunderea pentru deciziile și acțiunile întreprinse în baza informațiilor conținute în acesta.

Pagina web ghidulafacerii.ebrd.md a fost dezvoltată de către BERD în colaborare cu Fondul pentru Bună Guvernare al Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

Această platformă online conține ghiduri cuprinzătoare cu îndrumări juridice și de afaceri, structurate pentru asigurarea rezilienței IMM-urilor. Creată cu suportul echipei locale a grupului Consultanță pentru Micul Business (ASB) și a partenerilor locali, precum Consiliul Economic pe lângă Prim-ministrul Republicii Moldova, ODA (succesorul ODIMM), Inspectoratul de Stat al Muncii, Ministerul Justiției, pagina web reprezintă o resursă informațională unică pentru dezvoltarea și readaptarea afacerilor din Moldova. Aceasta a fost adaptată și ajustată realităților moldovenești cu ajutorul echipelor B.A.A. Gladei și Partenerii și BDC Creative.

Pentru mai multă informație despre pagina web sau detalii în legătură cu prezentul newsletter, vă rugăm să ne contactați la LTTBusinessGuide@ebrd.com.

Pentru mai multe informații actualizate despre IMM-urile din Republica Moldova, vă rugăm să vizitați: <https://ghidulafacerii.ebrd.md/>